

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เป็นตัวแทนและกลไกของรัฐบาลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชน นอกเหนือจากจะเป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการแล้วยังเป็นผู้นำชุมชนอีกด้วย ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลที่จะชี้ความคึกของประชาชนในพื้นที่ ที่ตนรับผิดชอบ เช่น การแนะนำให้ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการ โน้มน้าวให้ประชาชนในเขตที่ตนรับผิดชอบไปออกเสียงเลือกตั้ง (วรทัศน์ วานิชอังกูร. 2534 : 24)

กิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาในสังคมนการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชาชนกับรัฐบาล กิจกรรมทางการเมือง คือ กระบวนการทางการเมืองซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ประชาชน ดังนั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ครอบคลุมระบบปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง จะส่งเสริมให้เข้าใจบทบาททางการเมืองของบุคคลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (สมบัติ ชารงชัยวงศ์. 2537 : 16)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 มีพื้นที่เต็มทั้งจังหวัด มีโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ รายได้เป็นของตนเองและมีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริการสาธารณะ มีความใกล้ชิดกับประชาชน และได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด ควบคู่กับการพัฒนาทางการเมือง องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายเป็นท้องถิ่นที่ประสบกับปัญหา เช่นเดียวกับหน่วยงานท้องถิ่นอื่น คือ ประชาชนขาดความสนใจ หรือขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเมื่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นของประชาชน แต่ถ้าหากว่าประชาชนไม่ให้ความสนใจทางการเมืองเสียแล้วระบอบประชาธิปไตยจะพัฒนาไปได้อย่างไร (แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย. 2554 : 11)

การแข่งขันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ่งที่ปรากฏก็คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลับเป็นแค่ชนชั้นกลางของแต่ละอำเภอ บุคคลส่วนใหญ่เหล่านี้มีระยะใกล้ชิดกับมวลชนสูงมาก กล่าวหนึ่ง มวลชนหรือผู้ลงคะแนนเสียง(Voters) มีความรับรู้ในรายละเอียดของตัวผู้สมัครเหล่านี้สูง ยิ่งไปกว่านี้ในแง่ของการหมุนเวียนชนชั้นนำ (Elite Circulation) มักมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดรายใหม่เพิ่มมากขึ้นในการสมัครแต่ละสมัย ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลับมีการเปลี่ยนแปลงในบางพื้นที่ เพียงแต่ว่าการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดังกล่าวเป็นเพียงแต่การเปลี่ยนตัวดังกล่าวจากคนเก่ามาเป็นคนใหม่เท่านั้นเอง ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้อีกว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของแต่ละจังหวัดยังคงเหมือนเดิมซึ่งก็หมายความว่า ระบบการถือฤทธระหว่างการเมืองระดับท้องถิ่นของแต่ละจังหวัดยังคงเหมือนเดิมตามไปด้วย

ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วพบว่าภูมิหลังทางเศรษฐกิจ-สังคมของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็จะพบว่า บุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นชนชั้นกลางของแต่ละอำเภอ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของแต่ละเขตแต่ละอำเภอมีที่มาและที่ไปด้านชนชั้น ไม่ค่อยแตกต่างกันไปจากชาวบ้านโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ระยะห่างทางสังคมระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับประชาชนในพื้นที่จึงมีน้อยมาก ที่สำคัญประชาชนโดยส่วนใหญ่ยังมีข้อมูลข่าวสารส่วนตัวของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาก รวมทั้งกล่าววิพากษ์วิจารณ์บุคคลเหล่านี้อีกด้วย อันมีผลทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องระมัดระวังตัวเองเป็นอย่างมาก มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดภาพเปรียบเทียบกับคู่แข่ง จากกรณีตัวอย่างผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายแทนตำแหน่งที่ว่างลงในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอท่าบ่อคือ ต.บ้านวาน ต.บ้านเค็ด ต.หนองนาง ต.บ้านถ่อน เมื่อวันที่ 16 ก.ค. 2554 ที่ผ่านมา โดยมีผู้สมัครลงทำการแข่งขันจำนวน 3 คน โดยผลคะแนนปรากฏว่า ผู้สมัครหมายเลข 2 ได้รับการเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดหนองคาย. 2554 : 22)

ซึ่งทำให้ผู้สมัครหมายเลข 2 ชนะคู่แข่งอย่างขาดลอย โดยผู้สมัครหมายเลข 2 เป็นบุตรชายของอดีต สจ.เขตอำเภอท่าบ่อ ซึ่งได้ลาออกไปลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคภูมิใจไทยเขตเลือกตั้งที่ 3 แต่ได้แพ้ให้กับคู่แข่งจากพรรคเพื่อไทยอย่างขาดลอย แต่เมื่อส่งลูกชายลงรักษาพื้นที่ปรากฏว่าคู่แข่งซึ่งได้รับการสนับสนุนจากพรรคเพื่อไทยไม่สามารถเอาชนะผู้สมัครหมายเลข 2 ได้ จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงโดยส่วนใหญ่มิได้ถูกกำหนดด้วยระบบอุปถัมภ์ หากแต่ที่ว่า พวกเขาตัดสินใจโดยมาจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการสังกัดกลุ่มการเมือง / พรรคการเมือง ในการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนอาจจะแยกการเมืองระดับท้องถิ่นออกจากการเมือง

ระดับชาติ กล่าวคือ การเมืองท้องถิ่น พวกเขาอาจให้น้ำหนักกับบุคลิกภาพของผู้สมัครมากกว่า ไปถึงพรรค แต่ในทางกลับกัน พอถึงการเมืองระดับชาติพวกเขากลับให้น้ำหนักด้านไปถึงพรรคยิ่งกว่าไปถึงตัวบุคคลหรือบุคลิกภาพของผู้สมัคร ดังเห็นได้จาก ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(สส.)จังหวัดหนองคาย ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งต่างล้วนแล้วแต่สังกัด พรรคไทยรักไทยทั้งสิ้น (ข่าวออนไลน์ วันอาทิตย์ที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2554)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ ผู้วิจัยในฐานะประชาชนคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในอำเภอ โพนทราย มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาการเลือกตั้งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย กรณีศึกษา อำเภอ โพนทราย จังหวัดหนองคาย ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเหตุการณ์การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หนองคาย กรณีศึกษา อำเภอ โพนทราย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดหนองคาย กรณีศึกษา อำเภอ โพนทราย จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดหนองคาย กรณีศึกษา อำเภอ โพนทราย จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอ โพนทราย จังหวัดหนองคาย 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลโพนทราย ตำบลโพนทอง ตำบลด่านศรีสุข โดยผู้มี สิทธิเลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 11,458 คน เป็นชาย 5,749 คน หญิง 5,709 คน(ที่มา ข้อมูล สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดหนองคาย. 2554 : 16)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 125 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 43) โดยใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 387 คน

2. พื้นที่การวิจัย พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตำบลที่อยู่ในเขตอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

2.1 ตำบลโพธิ์ตาก

2.2 ตำบลโพนทอง

2.3 ตำบลค่านศรีสุข

3. ระยะเวลาในการวิจัย จะดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม- สิงหาคม 2555

4. เนื้อหาการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาจากกรอบแนวคิดของ เฉษฐมิ เอียควุ่น (2552 : 34) ประกอบด้วย

4.1 ด้านบุคลิกภาพ

4.2 ด้านความรู้ความสามารถ

4.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

4.4 ด้านการสังกัดกลุ่มการเมือง / พรรคการเมือง

5. ตัวแปร

5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุการณ์ตัดสินใจ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

5.1.1 เพศ

5.1.2 อายุ

5.1.3 ระดับการศึกษา

5.1.4 อาชีพ

5.1.5 รายได้

5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การใช้เหตุการณ์ตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย กรณีศึกษา อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย โดยศึกษาองค์ประกอบของปัจจัยที่มี 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากกรอบแนวคิดของ เฉษฐมิ เอียควุ่น (2552 : 34) ได้แก่

5.2.1 ด้านบุคลิกภาพ

5.2.2 ด้านความรู้ความสามารถ

5.2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

5.2.4 ด้านการสังกัดพรรคการเมือง/กลุ่มการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกสภาจังหวัด หมายถึง ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น เราเรียกว่า นายกองการบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ในที่นี้กล่าวถึง เฉพาะสมาชิกสภาจังหวัดในอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย
2. ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย
3. ตำบล ได้แก่ ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลโพนทอง ตำบลค่านศรีสุข โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป
3. การเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆคนหรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆบัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน
4. ความสัมพันธ์ของเหตุผลที่มีผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ เหตุผลการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ของประชาชน กรณีศึกษา อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ประเด็นการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ดังนี้ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีใจคอหนักแน่น สุขุม รอบคอบ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถในการพูดริเริ่มสร้างสรรค์ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความจริงใจ เปิดเผย เป็นคนตรง สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างผลงานและมีความสามารถในการทำงาน สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้กล้าแสดงออก สมาชิกสภาจังหวัดควรมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ได้ดี สมาชิกสภาจังหวัดควรมีความสามารถในการพูดจูงใจ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นคนกล้าคิดกล้าทำกล้าตัดสินใจ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นคนลักษณะใจกว้างสมาชิกสภาจังหวัดควรสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี สมาชิกสภาจังหวัดควรมีสภาพร่างกายที่แข็งแรง สมาชิกสภาจังหวัดควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง สมาชิกสภาจังหวัดควรมีอัธยาศัยที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

4.2 ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง ประเด็นการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ดังนี้ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์นโยบายการปกครองท้องถิ่น สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถรู้ ความสามารถ ในการบริหารงาน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่น สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารงบประมาณให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถ

ในการวางแผนและจัดระเบียบงาน สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารงานบุคคล สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความสามารถในงานบริหารที่รับผิดชอบ สมาชิกสภาจังหวัดควรเน้นให้มีการวางแผนร่วมกันในการทำงานเป็นทีม สมาชิกสภาจังหวัดควรเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนะในการทำงาน สมาชิกสภาจังหวัดควรให้เกิดริเริ่มและยกย่องเสมอเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานสำเร็จ สมาชิกสภาจังหวัดควรรู้จักเด่นจุดด้อยของผู้ใต้บังคับบัญชา สมาชิกสภาจังหวัดควรจัดสรรทรัพยากรและสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีมอบหมายงาน สมาชิกสภาจังหวัดควรปรับปรุงเป้าหมายของการทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ สมาชิกสภาจังหวัดควรสนับสนุนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาและการปฏิบัติงาน

4.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ประเด็นการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ดังนี้ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้เอาใจใส่ต่องาน/มีความรับผิดชอบ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีจิตใจเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้ใช้วาจาสุภาพ อ่อนโยน จริงใจ สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มียุติธรรม ไม่ลำเอียง ให้ความเสมอภาคแก่ทุกคน สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้วางตนเสมอต้นเสมอปลาย สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ สมาชิกสภาจังหวัดควรมีความยุติธรรม สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้คุณธรรม สมาชิกสภาจังหวัดควรมีวินัยในตนเอง สมาชิกสภาจังหวัดควรเป็นผู้มีรับผิดชอบต่อ สมาชิกสภาจังหวัดควรเห็นประโยชน์ส่วนรวมกว่าประโยชน์ส่วนตัว สมาชิกสภาจังหวัดควรมองโลกในแง่ดี สมาชิกสภาจังหวัดควรมีความตั้งใจต่อการทำงานและผู้ร่วมงาน สมาชิกสภาจังหวัดควรยอมรับความผิดพลาดของตนเองได้

4.4 ด้านการสังกัดกลุ่มการเมือง / พรรคการเมือง หมายถึง ประเด็นการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ดังนี้ สมาชิกสภาจังหวัด ต้องสังกัดพรรคการเมือง และสมาชิกสภาจังหวัด ต้องสังกัดกลุ่มการเมือง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อสนเทศที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาการเลือกตั้งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย ภูมิศึกษา อำเภอ โพนทราย จังหวัดหนองคาย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น